

Specjalne potrzeby edukacyjne - niepełnosprawność wzrokowa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Specjalne potrzeby edukacyjne - niepełnosprawność wzrokowa
Kod przedmiotu	05.6-WP-PSEW-SPNZ
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika specjalna - edukacja włączająca
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	1
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Małgorzata Czerwińska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	-	-	10 (w tym jako e-learning)	0,67 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

- Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami współczesnej tyflopädagogiki, systemami kształcenia dzieci/uczników ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z niepełnosprawnością wzroku), zasadami wyrównywania szans edukacyjnych dzieci/uczników z niepełnosprawnością wzroku, specyfiką pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w odniesieniu do dzieci/uczników z niepełnosprawnością wzroku.
- Ukształtowanie umiejętności identyfikowania i interpretowania (także krytyki) zjawisk i systemów wsparcia dzieci/uczników ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z niepełnosprawnością wzroku), w kontekście powiązań z subdyscyplinami pedagogiki specjalnej, dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu. Ukształtowanie umiejętności projektowania procesu wsparcia rodziny z dzieckiem/ucznikiem z niepełnosprawnością wzroku.
- Uwrażliwienie studentów na potrzebę organizowania kształcenia dzieci/uczników ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z niepełnosprawnością wzroku) oraz na przestrzeganie zasad etyki w pracy z dziećmi/ucznikami z niepełnosprawnością wzroku.

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza pedagogiczno-psychologiczna z zakresu niepełnosprawności człowieka, na temat systemów i zasad wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.

Zakres tematyczny

Wykłady:

- Tyflopädagogika, jej geneza, rozwój, wybitni przedstawiciele i ich dorobek, współczesne kierunki badań i dylematy praktyczne – na świecie i w Polsce. Instytucjonalny i pozainstytucjonalny system wsparcia osób z niepełnosprawnością wzroku – na świecie i w Polsce.
- Proces widzenia – jego przebieg, pomiar, dysfunkcje; podstawowe pojęcia tyflogiczne, klasyfikacje osób z niepełnosprawnością wzroku. Dysfunkcja wzroku a psychospołeczne funkcjonowanie osoby nią dotkniętej (specyfika sfery orientacyjno-poznawczej, emocjonalno-motywacyjnej i funkcjonowania społecznego).
- Małe dziecko z niepełnosprawnością wzroku – specyfika rozwoju i psychospołecznego funkcjonowania, wczesne wspomaganie rozwoju.
- Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością wzroku w rodzinie – zasady wychowania rehabilitującego; rozpoznawanie potrzeb rodziny, projektowanie wsparcia rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym wzrokowo.
- Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością wzroku w systemie edukacji (uwarunkowania wyrównywania szans edukacyjnych). Zasady, metody, formy edukacji dzieci i młodzieży niewidomej/ociemniałej i słabowidzącej. System kształcenia dzieci z niepełnosprawnością wzroku na świecie i w Polsce (analiza krytyczno-porównawcza).
- Podstawy rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku – orientacja przestrzenna i samodzielne poruszanie się, czynności samoobsługowe, technologie wspomagające, rehabilitacja psychiczna, społeczna. System Braille’a, tyflografika i audiodeskrypcja w edukacji, rehabilitacji i funkcjonowaniu społecznym dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku.

Metody kształcenia

Wykłady:

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
C.3.U2. Student potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne.	• EW_U02	• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna	• Wykład
C.3.W2. Student zna i rozumie zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną.	• EW_W02	• bieżąca kontrola na zajęciach • dyskusja	• Wykład
C.3.K3. Student jest gotów do ciągłego doksztalcania zawodowego.	• EW_K01	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład
C.3.U1. Student potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu.	• EW_U02	• aktywność w trakcie zajęć • kolokwium	• Wykład
C.3.K1. Student jest gotów do organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa.	• EW_K01	• aktywność w trakcie zajęć • kolokwium	• Wykład
C.3.K2. Student jest gotów do przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• EW_K01	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja	• Wykład
C.3.U6. Student potrafi zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• EW_U02	• aktywność w trakcie zajęć • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład
C.3.W5. Student zna i rozumie sytuację rodziny dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności lub choroby przewlekłej dziecka i ucznia, problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne; uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; możliwości wspierania funkcjonowania dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie; zagadnienia relacji między rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.	• EW_W02	• bieżąca kontrola na zajęciach • kolokwium	• Wykład
C.3.U5. Student potrafi rozpoznać i zinterpretować potrzeby rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny.	• EW_U02	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja	• Wykład
C.3.U4. Student potrafi wyjaśnić i określić czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka lub ucznia i stylu radzenia sobie rodziców lub opiekunów z tymi zaburzeniami.	• EW_U02	• bieżąca kontrola na zajęciach • kolokwium	• Wykład
C.3.W4. Student zna i rozumie specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej.	• EW_W02	• kolokwium • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład
C.3.K4. Student jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• EW_K01	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
C.3.W3. Student zna i rozumie regulacje prawne w zakresie kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zasady orzekania w tym zakresie; zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej; aspekty klasyfikowania i oceniania uczniów.	• EW_W02	• kolokwium • odpowiedź ustna	• Wykład
C.3.W1. Student zna i rozumie podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych.	• EW_W02	• aktywność w trakcie zajęć • kolokwium	• Wykład

Warunki zaliczenia

Wykłady:

Ocena z kolokwium z treści wykładów. Kryteria ocen: niedostateczny (0-50%); dostateczny (61-70%), dostateczny plus (61-70%); dobry (71-80%); dobry plus (81-90%); bardzo dobry (91-100%).

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest zaliczenie wykładów. Oceną końcową jest ocena z wykładów.

Literatura podstawowa

1. Czerwińska M., *Information culture of person with visual disabilities in typhology and information science reflections*, "Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej" 2017, nr 18, s. 29-52.
2. Czerwińska M., *Niewidomy*, (w:) *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. 3, Warszawa 2004, s. 685-693.
3. Czerwińska M., *Rehabilitacja osób niewidomych*, (w:) *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. 5, Warszawa 2006, s. 158-169.
4. Czerwińska M., *System Braille'a w edukacji i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnością wzroku – przyczynek do komunikacji i inkluzji społecznej*, (w:) *Edukacyjne oblicza komunikacji. Dyskurs interdyscyplinarny*, J.J. Błeszynski, K.B. Kochan, E.M. Skorek, Zielona Góra 2016, s. 119-134.
5. Kirenko J., Gindrich P., *Odkrywanie niepełnosprawności wzrokowej w nauczaniu włączającym*, Lublin 2007.
6. Konarska J., *Rozwój i wychowanie rehabilitujące dziecka niewidzącego w okresie późnego dzieciństwa i adolescencji*, Kraków 2013.
7. Konarska J., *Rozwój i wychowanie rehabilitujące dziecka niewidzącego w okresie wczesnego i średniego dzieciństwa*, Kraków 2010.
8. . Kotowski S., *Cele rehabilitacji niewidomych i słabowidzących*, Warszawa 2015.
9. Kuczyńska-Kwapisz J., Kwapisz J., *Rehabilitacja osób niewidomych i słabowidzących. Przewodnik metodyczny*, Warszawa 1996.
10. Majewski T., *Tyflopsychologia rozwojowa. Psychologia dzieci i młodzieży niewidomej i słabowidzącej*, Warszawa 2002.
11. Śmiechowska-Petrovskij E., *Wsparcie ucznia niewidomego i słabowidzącego w procesie szkolnej edukacji*, Warszawa 2013.
12. *Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku - w kręgu diagnozy i terapii*, red. K. Czerwińska, Warszawa 2015.
13. *Wybrane aspekty rozwoju małego dziecka z niepełnosprawnością wzroku*, red. K. Czerwińska, Warszawa 2016.

Literatura uzupełniająca

1. Chrzanowska I., *Pedagogika specjalna – od tradycji do współczesności*, Kraków 2015.
2. Olechowska A., *Specjalne potrzeby edukacyjne*, Warszawa 2016.
3. Plichta P., Jagoszewska I., Gładyszewska-Cylulko J., Szczupał B., Drzazga A., Cytowska B., *Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnościami. Charakterystyka, specyfika edukacji i wsparcie*, Kraków 2017.
4. Sipowicz K., Pietras T., *Wprowadzenie do pedagogiki inkluzyjnej (włączającej)*, Wrocław 2017.
5. *Tyflopedagogika wobec różnorodności współczesnych wyzwań edukacyjno-rehabilitacyjnych*, red. K. Czerwińska, K. Miler-Zdanowska, Warszawa 2017.
6. *Tyflopedagogika wobec współczesnej przestrzeni edukacyjno-rehabilitacyjnej*, red. K. Czerwińska, M. Paplińska, M. Walkiewicz-Krutak, Warszawa 2015.
7. *Tyflopedagogika wobec współczesnych potrzeb wspomagania rozwoju, rehabilitacji i aktywizacji społecznej*, red. M. Paplińska, M. Walkiewicz-Krutak, Warszawa 2017.
8. Walthes R.: *Wprowadzenie do pedagogiki niewidomych i słabowidzących*, Gdańsk 2007.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Jarosław Bąbka, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 16-04-2020 08:29)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ